

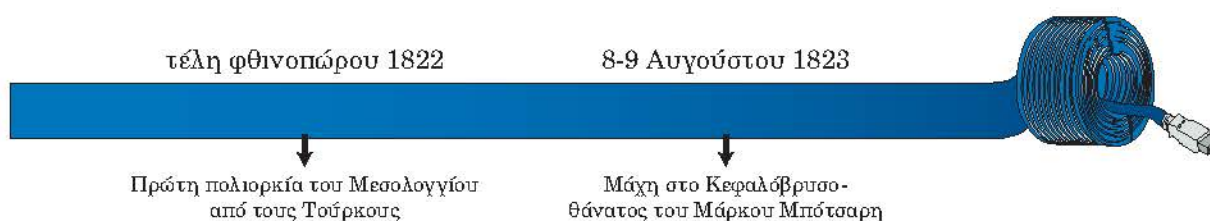
Κεφάλαιο 10

Ο Μάρκος Μπότσαρης

Στη διάρκεια του 1823 οι συγκρούσεις των Ελλήνων επαναστατών με τον οθωμανικό στρατό γενικεύτηκαν. Στη Στερεά Ελλάδα οι Έλληνες πολιορκήθηκαν από τους Τούρκους στο Μεσολόγγι. Εκεί ξεχώρισε για τη δράση του ο Μάρκος Μπότσαρης, ο οποίος σκοτώθηκε κατά τη διάρκεια νυκτερινής αιφνιδιαστικής επίθεσης που επιχείρησε τον Αύγουστο του 1823.

▲ Ο θάνατος του Μάρκου Μπότσαρη, πίνακας του Αθ. Ιατρίδη, Αθήνα, Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

Μετά την καταστροφή στη μάχη του Πέτα, στις 4 Ιουλίου του 1822, μέρος των αποδεκατισμένων ελληνικών δυνάμεων κατάφερε να φτάσει στο Μεσολόγγι και βάλθηκε να το οχυρώνει, ώστε να καθυστερήσουν οι Τούρκοι πολιορκώντας το.

Η ελληνική επαναστατική Κυβέρνηση, για ν' αντιμετωπίσει την κρίσιμη κατάσταση, διόρισε στρατηγό τον Μάρκο Μπότσαρη, ο οποίος καταγόταν από ονομαστή οικογένεια του Σουλίου. Ο Μπότσαρης, στα τέλη του φθινοπώρου του 1822 ήρθε σ' επαφή με τον Τούρκο πασά Ομέρ Βρυώνη, που πολιορκούσε το Μεσολόγγι και άρχισε διαπραγματεύσεις μαζί του για την παράδοση της πόλης. Κέρδισε έτσι χρόνο, αναγκάζοντας τα οθωμανικά στρατεύματα όταν ήρθε ο χειμώνας να αποχωρήσουν προσωρινά.

Το καλοκαίρι του 1823 ο Σουλτάνος έστειλε στη Στερεά Ελλάδα τον Μουσταφά Πασά με πολυάριθμο στρατό και στόχο την άλωση του Μεσολογγίου. Οι τουρκικές δυνάμεις στρατοπέδευαν στη θέση Κεφαλόβρυσο, κοντά στο Καρπενήσι. Την ίδια στιγμή οι Έλληνες οπλαρχηγοί ήταν διχασμένοι μεταξύ τους για την αρχιστρατηγία.

Μπροστά στον κίνδυνο που τους απειλούσε, ο Μπότσαρης κάλεσε τους οπλαρχηγούς να συμφιλιωθούν και ενωμένοι ν' απωθήσουν τους Τούρκους. Δίνοντας ο ίδιος το παράδειγμα, έσκισε το δίπλωμα της στρατηγίας του και τη νύχτα στις 8 Αυγούστου του 1823 έκανε αιφνιδιαστική επίθεση (γιουρούσι) στο οθωμανικό στρατόπεδο με λιγοστούς Σουλιώτες και γυμνές σπάθες.

Κατά τη διάρκεια όμως της επίθεσης ο Μπότσαρης έπεσε νεκρός από ένα εχθρικό βόλι και μεταφέρθηκε από παλικάρια του στο Μεσολόγγι, όπου και τάφηκε με τιμές. Στη μάχη αυτή οι Σουλιώτες εξόντωσαν εκατοντάδες Οθωμανούς στρατιώτες και κέρδισαν πολλά λάφυρα, επιβεβαιώνοντας τη φήμη τους ως γενναίων και αδάμαστων πολεμιστών. Η μάχη στο Κεφαλόβρυσο θεωρείται ως το σημαντικότερο πολεμικό γεγονός στη διάρκεια του 1823 στην περιοχή της Στερεάς Ελλάδας. Ωστόσο, ένας από τους γενναιότερους και τιμιότερους αγωνιστές της Επανάστασης, ο Μάρκος Μπότσαρης, είχε θυσιαστεί στον αγώνα για την ελευθερία.

Γλωσσάρι

Αποδεκατισμός: Μεγάλη καταστροφή.

Απωθώ: Απομακρύνω, αποκρούω.

Βόλι: Σφαίρα όπλου.

Οι πηγές αφηγούνται...

1. *Εις Μάρκο Μπότσαρη*

.....
 «Στην πλάκα του Μάρκου καθίζει
 η Δόξα λαμπράδες γιομάτη
 Κλεισμένο για πάντα το μάτι,
 Οπούχε πολέμον φωτιά
 Ελάτε ν' ακούστε παιδιά!»
 .....

Διονυσίου Σολωμού, *Άπαντα*, τόμ. 1, *Ποιήματα*,
 επιμέλεια-σημειώσεις Λίνου Πολίτη,
 Αθήνα 1993 έκτη ανατύπωση, σ. 137.

2. Του Μάρκου Μπότσαρη (Δημοτικό Τραγούδι)

«Θρήνος μεγάλος γένεται μέσα στο Μεσολόγγι
 τον Μάρκο παν στην εκκλησιά, το Μάρκο παν στον τάφο
 Ξήντα παπάδες παν μπροστά και δέκα δεσποτάδες
 κι από μεργιά Σουλιώτισσες τότε μοιργιολογάνε».
 .....

Ματιά στο παρελθόν

Ο θάνατος του Μάρκου Μπότσαρη

Ο ηρωισμός και η ανιδιοτέλεια του Μάρκου Μπότσαρη συγκίνησαν πολλούς Φιλέλληνες. Ο αμερικανός ποιητής Fitz - Greene Halleck για να τον τιμήσει έγραψε στα αγγλικά το ποίημα με τίτλο «Marco Bozzaris», ενώ ανάλογο ποίημα του αφιέρωσε και ο Ελβετός ποιητής Just Olivier. Επίσης, ο Επτανήσιος μουσικοσυνθέτης Παύλος Καρρέρ έγραψε το 1858 την όπερα «Μάρκος Μπότσαρης».

Ο τάφος του Μάρκου Μπότσαρη στον «Κήπο των Ηρώων» στο Μεσολόγγι.

▲ Ο Μάρκος Μπότσαρης

▶ Ο θάνατος του Μάρκου Μπότσαρη, λιθογραφία του Πέτερ φον Es

▲ Ο θάνατος του Μάρκου Μπότσαρη, πίνακας του λαϊκού ζωγράφου Θεόφιλου

▲ Ο Μπότσαρης επιτίθεται στο στρατόπεδο των Τούρκων, λεπτομέρεια, Αίθουσα των Τροπαίων, Βουλή των Ελλήνων

Ερώτημα

- Ποια είναι, κατά τη γνώμη σας, η αξία της θυσίας του Μάρκου Μπότσαρη;